

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3249/2018. (VII. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.Pf.20.747/2016/7. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Budai Központi Kerületi Bíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kúria Pfv.V.Pf.20.747/2016/7. sorszámú ítéletével szemben. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria panaszban kifogásolt ítélete sérti az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében elismert, az ország gazdaságának szervezését meghatározó alkotmányjogi elveket, az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott bírói függetlenség elvét, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésben foglalt vállalkozás szabadságát, az Alaptörvény XIII. cikkében írt tulajdonhoz fűződő jog garanciáit, az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogalkalmazási követelményt, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljárásból fakadó egyes követelményeket. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapja ügyvédi tevékenységért viselt felelősség megállapítása és kártérítés megfizetése iránt indított polgári peres eljárás, amelyben az indítványozó ügyvéd alperesként szerepel. A perben első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság ítéletében megállapított és a peres eljárás során irányadó tényállás rövid lényege szerint a perben szereplő felperes társasházi ingatlant vásárolt, amelynek építését a perben nem álló építető kölcsönből finanszírozta. A kölcsönügylet biztosítására az ingatlanon a hitelező javára jelzálogjogot alapítottak, illetve ezzel egyidejűleg elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki. Az ingatlan adásvételi szerződést az indítványozó készítette és jegyezte ellen. E szerződésben az eladó kötelezettséget vállalt arra, hogy meghatározott határidőn belül átadja a felperes részére a hitelező arra vonatkozó elvi nyilatkozatát, hogy a vételár megfizetése esetén kiadja a jelzálogjog, illetve az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez való hozzájárulását. Az elvi hozzájáruló nyilatkozat átadása ugyanakkor annak ellenére nem történt meg, hogy a felperes a vételárat a szerződés rendelkezéseinek megfelelően közvetlenül az eladó részére maradéktalanul megfizette. A felperes tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmét ezek után elutasították, mert az eladó nem tett eleget tehermentesítési kötelezettségének, a hitelező pedig ennek megfelelően nem adott törlési engedélyt az elidegenítési és terhelési tilalom vonatkozásában. Az eladóval szemben később felszámolási eljárást indítottak, amelynek során a felperes azért nem támasztott hitelezői igényt, mert a követelés megtérülése nem volt várható. A felperes ilyen előzmények alapján indított keresetet az indítványozóval szemben (erről lásd: Budai Központi Kerületi Bíróság 12.P.XI.23027/2013/37. sorszámú végzésének 2–4. oldalait).
- [4] A kerületi bíróság ítéletében a keresetnek helyt adott és az indítványozót a felperes kárának megtérítésére kötelezte. Döntésének indokai szerint az indítványozó nem tájékoztatta megfelelően a felperest arról, hogy az általa szerkesztett ingatlan adásvételi szerződés alapján az egyes vételárrészletek eladónak történő teljesítése esetén sem biztos, hogy megszerzi az ingatlan tulajdonjogát. A perbeli szerződésben meghatározott teljesítési feltételek nem voltak alkalmasak a célzott joghatás elérésére, ha az eladó a szerződésben vállalt kötelezettsége ellenére az ingatlant nem tehermentesíti. Ugyanakkor elsőfokú bíróság érvelése szerint az ügyvédi megbízási szerződés teljesítése körében elvárható volt olyan jogi megoldás kidolgozása, amely lehetőséget teremt az ingatlan tehermentesítésére (erről lásd: Budai Központi Kerületi Bíróság 12.P.XI.23027/2013/37. sorszámú végzésének 5–6. oldalait).

- [5] Az indítványozó fellebbezésben támadta az elsőfokú bíróság ítéletét és előadta, hogy a polgári jogi szabályokban megkövetelt figyelmeztetési kötelezettségének eleget tett azzal, hogy részletes tájékoztatást nyújtott a készpénzfizetéssel együtt járó kockázatokról. Emellett előadta, hogy a szerződéses feltételek kialakítása nem az eljáró ügyvéd, hanem a felek feladata, az ügyvéd ezen akaratot foglalja okiratba, és csak arra vonatkozóan ad tájékoztatást és figyelmeztetést. Az indítványozói fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesi keresetet elutasította. Döntésének indokolásában előadta, hogy a felperes kárát nem az indítványozó valamely kötelezettségzegése, hanem az eladó szerződésszegő, nevezetesen azon magatartása okozta, hogy nem tehermentesítette az ingatlant (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.791/2015/6. sorszámú ítéletének 4–6. oldalait).
- [6] A felperes a törvényszék jogerős döntését felülvizsgálati kérelemmel támadta és ebben előadta, hogy az indítványozó nem járt el kellő gondossággal, mert olyan tartalmú adásvételi szerződést készített, amely szerint a vevő közvetlenül az eladónak teljesíti a vételárat, ugyanakkor a tehermentesítést illetően semmilyen biztosítékot nem kötött ki. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaposnak ítélte, a törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a fizetendő kártérítés, valamint az utána járó kamat összegét leszállította. Ítéleti indokolásában a Kúria hivatkozott arra a bírói gyakorlatra, amely szerint az okiratszerkesztő ügyvédnek különös gondossággal szükséges eljárnia, ha az eladó jelzálogjoggal terhelt tartozását a vevő közvetlenül az eladónak teljesíti, mert kellő jogi garanciák beépítésének hiányában az adásvételi szerződés alkalmazatlan a szerződő felek által elérni kívánt joghatás kiváltására. Ennek megfelelően a bírói gyakorlat egyöntetű abban, hogy nem elégséges az ingatlanra bejegyzett terhekről tájékoztatást nyújtani, hanem ezen túlmenően olyan okiratot szükséges szerkeszteni, amely megfelelő biztosítékot nyújt arra, hogy ha az eladó a szerződésben vállalt tehermentesítési kötelezettségének nem tesz eleget, a vevő a vételárat visszakaphassa, vagy a tehermentesítést abból maga rendezhesse, és csak a tehermentesítést követően fennmaradt vételárreszt legyen köteles az eladónak megfizetni. A Kúria ebből következően megállapította, hogy az indítványozótól egyfelől elvárható volt annak tisztázása, hogy a hitelező milyen feltételekkel járul hozzá az ingatlan átruházáshoz. Ennek hiányában ugyanis a felperes nem bízhatott meglapozottan abban, hogy a hitelező utólagos hozzájárulásával az ügylet érvényessége mégis biztosítható. Másfelől pedig szintén elvárható volt az indítványozótól olyan szerződéses kikötés okiratba foglalása, amely képes garantálni, hogy a felperes által fizetett vételár az ingatlan valóban tehermentesíti. A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettsége körében maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható, így az indítványozó kártérítési felelősségének megállapítása mellett a kár összegét enyhítette (erről lásd: Kúria Pfv.V.20.747/2016/7. sorszámú ítéletének 4–6. oldalait).
- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Indítványában azért hívja fel az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányjogi elvet, valamint az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében biztosított vállalkozáshoz fűződő jogot, mert a kifogásolt bírósági döntés olyan objektív, mögöttes felelősségi szabályt fogalmaz meg az ügyvédi tevékenységgel szemben, amely ellehetetleníti az ügyvédi vállalkozás folytatását és az ügyvédi munka elvégzését. Az indítványozó ehhez kapcsolódóan, és a Kúria jogi álláspontjával szemben úgy véli, hogy a perbeli szerződés a célzott joghatás kiváltására alkalmas volt. Emellett az indítványozó hasonló megfontolások mentén hívja fel az Alaptörvény XIII. cikkben elismert tulajdonvédelmi garanciákat és az ahhoz kapcsolódó főbb alkotmánybírói gyakorlatot. Az indítványozó végül felhívja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljárás követelményrendszerét, valamint ezzel összefüggésben az Alaptörvény 28. cikkben előírt jogalkalmazási követelményt, illetve emellett az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében foglalt bírói függetlenség alkotmányjogi elvét is. Az alkotmányjogi panasz ezen alkotmányjogi szabályok sérelmének okaként elsődlegesen arra hivatkozik, hogy a kifogásolt bírói döntés nem felel meg a jogszabályoknak, mert olyan kirívóan okszerűtlen indokolást és jogértelmezést tartalmaz, amely egyúttal sérti az alkotmányos alapjogok érvényre juttatását. Az indítványozó emellett hivatkozik arra is, hogy a Kúria eljárása tizenegy hónapig tartott, amely álláspontja szerint sérti az észszerű határidőn belüli eljárás elvét, valamint a bírók egyike korábban első fokon eljáró bíró volt.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.

- [9] 3. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, vagyis alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában részben az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében, részben az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében, részben pedig az Alaptörvény 28. cikkben foglalt alkotmányjogi szabályok vélt sérelmére hivatkozik. Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányjogi szabály Magyarország gazdaságának alapvető szervező elveit rögzíti, az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése a bírói függetlenség elvét tartalmazza, míg az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény e szabályai nem Alaptörvényben biztosított jogok, így ennek megfelelően vélt sérelmükre alkotmányjogi panasz sem alapítható {az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdés tekintetében lásd: 3344/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [25]; az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése tekintetében lásd: 3031/2017. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [29]; illetve az Alaptörvény 28. cikk tekintetében elsőként lásd: 3381/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [11]; amelyet legutóbb megerősített: 3044/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában emellett felhívja az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált követelmény sérelmét. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt garancia a tisztességes eljárás követelményét a közigazgatási hatósági eljárásokban fogalmazza meg. Ennek megfelelően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére az érdemi összefüggés hiánya miatt nem lehet bíróság hatáskörébe tartozó eljárásokban hozott bírói döntésekkel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt alapítani {elsőként lásd: 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6], legutóbbról lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [20]}. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezekben a részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményének.
- [10] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt előírás szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjai értelmében az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor az indítvány Alaptörvény XIII. cikkben foglalt tulajdonvédelem sérelmére hivatkozó része tekintetében nem felel meg az indítvány határozottságára vonatkozó követelményeknek. Az indítványozó nem ad elő olyan releváns alkotmányjogi érvelést, amelyből kitűnik, hogy pontosan milyen kapcsolatban áll a kártérítési felelősség megállapításáról rendelkező kifogásolt bírói döntés az Alaptörvény tulajdonvédelmi garanciáival. Ebből következően az indítvány ebben a részében nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhet, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti a felhívott alaptörvényi szabályokat, így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban foglalt követelményeknek {korábról lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23] és Indokolás [30], 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [126]; 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [12], amelyet legutóbb megerősített: 3044/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [11] 3.2. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [12] 3.3. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {első-

ként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.

[13] 3.4. Az indítványozó az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében biztosított vállalkozási szabadság, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszerének sérelmére elsődlegesen a Kúria jogértelmezésének helytállóságával összefüggésben hivatkozik. Az indítványozó ugyanis elsősorban az ügyvédi eljárás gondosságával, illetve az ügyvédi okiratszerkesztéssel, jelen esetben az ingatlan adásvételi szerződés elkészítésével szemben támasztott minimálisan elvárható követelmények bírósági jogértelmezését vonja kétségbe. Az Alkotmánybíróság előbbiekben felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje és ezzel együtt jogági minősítéseket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az eljáró bíróság által elfogadott jogértelmezés és a bizonyítékok mérlegelésének ilyen felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelt jogot nem sért {lásd: 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának ebben a részében pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett a panasz valójában a bírói döntés ismételt felülbírálatára irányul, amikor az ügyvédi eljárás gondossági mércéjét és ehhez kapcsolódóan a kártérítési felelősségre vonatkozó szabályok értelmezését és alkalmazását kifogásolja, és ilyen okok alapján vitatja a bírói jogértelmezés helytállóságát. Az indítványozó szintén nem jelölt meg pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet és csak általánosságban hivatkozik arra, hogy a kifogásolt döntést meghozó bírói tanács egyik tagja korábban az elsőfokú bíróságon működött. Az indítványozó ezen kívül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben elismert tisztességes eljárás követelményrendszerének körében hivatkozik a Kúria előtt folyó eljárás észszerűtlen elhúzódására is. A bírósági eljárások időszerűségének követelményeivel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy jelenleg nem áll rendelkezésére olyan jogkövetkezmény, amely e jogsérelem orvoslására polgári ügyekben alkalmas lehet. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság kizárólag morális elégtételt nyújthat, ha megállapítja a bírósági eljárás észszerűtlen elhúzódását {elsőként lásd: 3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [18]–[20]; legutóbb megerősítette: 3073/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [27]}. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló konkrét ügy sajátosságait figyelembe véve a bírósági eljárás észszerűtlen elhúzódása az adott esetben nem merül fel. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem ad elő olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdéseket nem értékelte alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként sem.

[14] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2018. június 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1434/2017.

